

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Aakjær, Jeppe.

Den Sommer og den Eng - : Digte.

København ; Kristiania : Gyldendal, 1910

100 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

DEN SOMMER OG DEN ENG —

JEPPE AAKJÆR

DEN SOMMER
OG DEN ENG —

DIGTE

1911. 1417

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

1910

KØBENHAVN — GRÆBES BOGTRYKKERI

INDHOLD

I

	Side
Vor Barndoms Bæk	3
Mors Rok	10
Trines Ko	13
Den døde Lærke	17
Foraarstegn	21
Forladt	23

II

Holger Drachmann	27
Til Peter Nansen	29
Ved Bj. Bjørnsons Dødsleje	30
Paa kjære Grave	31
Dr. S. Rambusch	32
Fru Johanne Rambusch	35
Mejerist Esper Andersen	37

III

En lystig Sang	41
Bonden og Skrædderen	43
Ringene	46

	Side
Kjesten og Kræn Kresten	48
Pjalte-Krejsten.....	50
Per Smed	53
Svendemands Venner	58
Høvl og Knast	62

IV

Fræ den jen Jepp' aa te den'aan	67
Avtografsamler.....	69
Kaphyw'	70
Aakjær Bøj	71
Da æ Bjærgmand kam'	72
Gammel Ka' Bakk'	79

V

Morgen før Slaget	85
Den blanke Aa	87
Slaakarle	89
Jens Kuk	92
Humlebo	94
Ved Engsøen.....	96
Søndag i Morgen	98

I

*Flyv ud, min Sang, spænd Vingen vidt,
og søg dig Hjerter, stemt som mit.*

VOR BARNDOMS BÆK

Der er en Sug en i vor Barm,
som melder sig og gør os varm,
naar vi er mest alene:
et Minde om en fældet Hæk,
et Fløjt, et natligt Fugletræk
i Luften bag vor Barndoms Bæk,
hvor vi fandt glatte Stene.

Det Sug staar ingen Mand imod,
det sætter Fart i trægest Fod
fra fjærnest Aftenrøde.
Men staar du saa i Poppers Sus
en Dag og ser, at alt er Grus,
din Barndoms Grund, din Moders Hus,
hvor maa dit Hjærte bløde!

— Saa værn da ømt om Danmark Land,
dets blide Kyst, dets bløde Strand
og Mejsens Bo i Hækken,
lys over Haren Markens Fred,
giv Ly og Læ og Rugested
for alt, hvad Hjertet hænger ved;
men værn dog mest om Bækken!

Du kjære blide danske Bæk,
som bag om Hegn og Hybenhæk
mod salte Fjorde glider,
dit Vandrevand, din Puslestrøm
har nynet i vor Folkedrøm
og pyntet Danmarks Kjolesøm
fra Landets ældste Tider.

Det gaar som Sagn i Slægtens Mund,
at over Paradisets Grund
Gud gød dig som sin Gave.
Da Herren stænged Edens Sti,
du kom hans Flammevagt forbi.
Hvor nu du gaar, du Syndefri,
dér bli'r en Edens Have.

Hver Sjæl, som slipper ned til dig,
han vandrers langs din Blomstervej
med Smil i Øjets Kroge;
han er ej helt, som han var før,
men som han fik bag dine Rør
et Glimt af tabte Himles Dør
og Paradisets Laage.

Vel har jeg set saa mangen Flod,
der svulmed vildt af Bjerges Mod
og tordned i sin Vælde,
men ingen Strøm som dig saa kjær,
naar Dagen — efter Bygevejr —
randt ud bag Aftenskyers Skjær
til Hedefaarets Bjælde.

Du gav mig Søvn og Barnebys
og rakte mig din Mund til Kys
med Vaarens første Kranse.
Hér Vibemor paa Kuldets laa
saa tillidsfuldt med Toppen paa,
mens jeg med barnlig Undren saa
Bruskokken slaas og danse.

Om Krebsen drev, om Smelten bed,
til dig gik Gangen stændig ned
med Krog og Medestage;
hos dig, min muntre Skæbneflod,
jeg væded glad min Barnefod
og saa med Smil min Sol imod
i Livets Lykkedage.

Her stod jeg tit og mangen Gang,
naar Lærken under Himlen hang
og Humlebien brummed;
naar Kalve sprang, og Bremser stak,
og Tidslen gav mig Dun paa Frak,
og Studen tungt af Bækken drak,
mens sine Knæ den krummed.

Kjær var du mig til hver en Tid,
selv naar din Rim dig pudred hvid
bag Isens Dødningmaske;
da toned op fra Vaagens Mund
en Grundakkord saa livsenssund,
en Lyd, som naar fra Fjolens Bund
et Klunk kan overraske.

Du kildrede det vrantne Flæg
og pusted Skum i Sivets Skjæg
og løb din Vej med Latter;
du slanged dig i Sling og Slæng
paa Mosses bæromsatte Seng
og klimpred paa din Sølvstreng,
Vildmarkens muntre Datter.

I Dagens Larm du snakked med,
i Nattens Mulm du lyste Fred
og vilde alting skaane.
Du skjulte det forfulgte Dyr,
hver Frø som for sin Fjende flyr,
og Laksen drog paa Æventyr
i Skjæret af din Maane.

Mod dig de drages, store, smaa,
de blonde som de isengraa,
i Pynt og Hverdagstøjet.
Selv Bedstefar med hvide Haar
endnu med Kjæp til Bækken gaar
og mindes der sin Alders Vaar
og blir saa tung i Øjet.

Her bandt hvert Aar min kjære Mor
en Kost af Pinsens Blomsterflor
og sang saa ømt bedrøvet.
En Blomst var rød med Stænglen hul,
og én som Æggeblommen gul.
Den Kost, hun gemte langt bag Jul
og værged den mod Støvet.

Her plukker Pigen Hjertegræs,
mens Karlen slaar det sidste Læs,
og Skvaldregjøgen kukker;
han kukker lavt om Knoldekjær,
han kukker mer og mere nær,
som spurgte han: «Hvad gjør du dér,
o, Glut, mens saa du sukker?»

Her kommer de og titter ned,
hver som fik Sorg i Kjærlighed,
og Bækken ingen hindrer.
Om Yngling eller Pigelil,
de lytter tænksomt til dit Spil
og græder hjertetungt dertil
og synes, at det lindrer.

Aa, skjænk mig, Bæk, den svundne Fryd:
at dulme med din Ringlelyd
en Stund min trætte Hjerne,
med Barnets lette Lykkesind
bag Kryds af Edderkoppens Spind
at vaagne op med Dug paa Kind
i Skjæret af din Stjerne!

Du lille muntre danske Bæk
bag Hyld og Hegn og Hybenhæk
og midt i lave Enge,
du gav mit Sprog dets Sølvklang;
det bløde Nyn ved Vuggens Gang
og Rytmen i vor Folkesang
er Laan fra dine Strænge.

MORS ROK

Spurven sidder stum bag Kvist;
saamænd, om ej det flyger!
Kaalgaardpilen piber trist
for Nordenblæstens Byger.

Lul, — lul! Rokken gaar
støt i Moders Stue,
og jo mere Vinden slaar,
desmer faar Arnen Lue.

Skarpe Smæld af branket Malt,
og Karters kaade Skratten,
fjerne Grynt af Husets Galt,
og Barneleg med Katten —

Lul, — lul! Rokken gaar,
flittig Foden træder,
kun *saa* længe Hjulet staar,
som lille Søster græder.

Far har røgtet Kvæget ind,
med Halmen tættet Karmen,
gnedet Grisens blanke Skind,
at den maa holde Varmen.

Lul, — lul! Rokken gaar!
Far mod Stuen stiler,
Mor en Bugt paa Traaden slaar,
ser op paa Far og smiler.

Barnet i sin Mørkningskrog
ta'r søvnig til at gabe,
snart det vil sin Billedbog
af de Smaahænder tabe.

Lul, — lul! Rokken gaar!
Ild om Gryden slikker,
Vejrets Svøb om Gavlen slaar,
og Hagl mod Ruden klikker.

Mor kan næppe se sit Spind
og næppe Traaden mage;
hej, da bæres Lyset ind
og stilles i sin Stage.

Lul, — lul! Rokken gaar,
Tenens rappe Vinge
over Fyrrebjælken saar
en Skok af Skyggeringe.

Pigen nys fra Gruens Glød
svang bort den sorte Gryde,
sænked den i Sengens Skjød
for Grødens Trods at bryde.

Lul, — lul! Rokken gaar!
Nadverbordet samler;
Store sidder, Mindre staar
paa Bænk og bitte Skamler.

Far ta'r ned saa tung en Bog,
med Gud han hvisker sammen,
famler lidt ved Spændets Krog
og lukker med et: Amen!

Lul, — lul! Rokken gaar,
Ensomheden synger,
Mulmet tæt om Taget staar,
og Sneen gaar i Dynger.

Her ved Moders gamle Rok
hun lærte mig at stave,
syng om «den hvide Flok»
og «al *hans* Naadegave».

Lul, — lul! Rokken staar!
Men dens Nyn og Sange
vemodsfuldt mod Hjertet gaar,
naar Kvældene bli'r lange.

TRINES KO

JULEAFTENSTEMNING

Nu skal *du* ha' din Havrekjærv,
og jeg skal ha' min Nætter;
lidt lyet Vand for gammel Tand
jeg her i Krybben sætter.
Brug du saa kun din gamle Mund;
jeg har jo mer i Loen!
En saadan gjæv og yndig Stund
man sørger først for Koen.

Du kom her, da min Mand faldt hen
— Gud vær den Synder naadig!
Han tured op hver fattig Del,
hvorover vi var raadig.
Ved dig kom jeg paa ny til Krylt,
du hjalp mig sgi paa Fode,
saa Gris blev rund, og Barnet sund,
og begge gik til Gode.

Ja, Sønnen maatte hjemmefra,
ham har jo Verden taget;
nu er han i Amerika.
Det gaar ham godt i Faget.
Han fik din Mælk — med Fløden paa,
skønt Høk'ren skuld' ha' haft'en.
Jeg tror da nok, at jeg tør spaa,
der kommer Brev i Aften.

Du gik og gnov blandt Pors og Siv
det bedste, som du kunde;
og hvor du bed, du gamle Liv,
der bed du skam i Bunde.
Og du kom hjem med Yv'ret spændt
og Aftendug i Skæget;
min Haand dig linned Strent i Strent,
mens Drøvlen du bevæged.

Og Katten kom i Spring derhen
og satte sig for Døren,
til Pattens Straale ramte den
imellem begge Øren.
Og Duggen faldt paa Brøndens Sten
og paa mit Hovedklæde,
og Katten slikkede sit Ben
for Mælkens spildte Væde.

Ja, være to, som Dagen lang
er i hinandens Tanker
gjør Livets Byrde mindre trang
selv mellem Hedebanker.
Og du skal aldrig lide Nød
og staa med Sider hule,
saa længe jeg en Skive Brød
kan række mod din Mule.

Nu er du skjæv i hvert et Led,
det plumper hult i Bugen,
naar du vil rigtig rask af Sted
og ta' et Nap af Rugen.
Og selv er jeg en Stummeltaa
af bare Slæb og Ælde,
hvis slidte Rok kun smaat vil gaa,
og snart vel Pas maa melde.

— Nu ringer Degn til Nadverfest,
nu falder Rim paa Stene,
og Juleklokken høres bedst
af den, der sidder ene.
Snart kommer alle Stjerner frem,
og Frosten gør dem blanke;
det bitte Barn fra Bethlehem
er nu i alles Tanke.

Lang er den Vej og krum den Sti,
der bærer over Hede.

Gaa da, min Gud, ej Dør forbi,
find gamle Trines Rede!

Skjænk Livsens Brød mig rundelig,
velsign min Kjærv paa Loen,
vis dig mod mig miskundelig,
og giv mig Kalv i Koen!

DEN DØDE LÆRKE

Nys jeg gik i den dybe Sne,
fik et skærende Syn at se:
Halvt begravet bag Sneens Flig
laa der et lille Lærkelig.

Tog jeg Fuglen i Haanden op.
Aa, saa mager dens spinkle Krop!
Dragten krøglet af Slud og Kuld,
og til Taaen er frosset Muld.
Slapt nu hænger din Vinges Fjer,
Struben har ingen Triller mer.

Stakkels stækkede Spillemand,
Vaarens Varsel til Frostens Land,
sang saa gjerne for Hytten lav,
Sangergaven: i Sne en Grav!

Hvorfor kom du den lange Vej
hid fra blidere Landes Maj,
drog fra Palmer og Sol og Frø
for bag en iset Sten at dø?

Længtes du saa fra Sydens Strand
op mod det barske danske Land,
banked' saa heftigt dit spinkle Bryst
efter at skue din Barndoms Kyst?

Der, hvor Døden dig slog saa brat,
fandt du Livet en Dugfaldsnat,
bag om Kløver og blanke Straa
laa du blandt Redens andre smaa.
Moders Fløjten og Faders Sang
hørte du der for første Gang.

Fuld af Lykke var Nat som Dag,
Moders Vinge var Værn og Tag,
Græssets Stængler som Palmer svang,
højt i Toppen Dugdraaber hang.

Hyrdens Aande saa øm og lun
maged en Plet i dit bløde Dun,
lille Hyrde paa korte Ben
satte ved Reden fire Sten,
flytted sin Kalv saa langt af Vej,
at den ej skulde træde dig.

Du fik Vinger, og du fik Top,
hilst af Gryet du svang dig op,
først du undred og saa du sang,
tryllet af Strubens første Klang.

Tog saa Skyen i sikre Sæt,
Rugen laa som en irgrøn Plet,
dér steg Høje, og dér steg Lund,
dér steg Byer bag Bælt og Sund . . .
Aldrig glemtes hin Morgenstund!

Pinjers Ynde og Palmers Pragt
har mod Minder slet ingen Magt
Lærkelængsler mod Kløverland
skæbnebinder os, Fugl som Mand.

Kjærligheden har altid Ret;
naar man elsker 'er Flugten let;
bedre af Sult bag en Sten at dø
end at svigte sin Barndoms Ø.

FORAARSTEGN

Mor, har du set, hvad der staar bag Diget?

Gæslingblomster saa bitte smaa!

Bladet kløvet og Kronen fliget,

lige skabt til at kysse paa.

Klare Spirer paa Mulden letter,

suger Kræfter af Dybet op,

fæster Roden i varme Nætter,

laaner af Solen til Blad og Top.

Mor, har du set, hvor Haren springer

Pløjefaldet som ingenting;

Viben kroger de korte Vinger,

øver sig kaadt i Baglængssving.

Engen bulner om Rylens Rede,

Grøften pyntes med friske Flæg,

langt i Marken — som halvt i Vrede —

slænger Haslen sit falske Skæg.

Mor, har du set hvor Koen tripper
længselsdrukken paa Baasen kvalm,
malker mindre i dine Stripper,
snuser med Haan til den mugne Halm?
Det er de spæde Kim i Kjæret,
Blomsterspringet ved Bækkens Rand,
det er det lange Sug i Vejret,
Gudevarslet til Dyr og Mand.

Kaalen voksed sig bred og grøn,
Karen øged sit Skjørt i Løn.
Jørgen rejste saa langt af Led,
Karen græder og Kaalen med,
mens det dugger saa koldt under Kvælden —

II
VED LEJLIGHED

